

TURISTICKÝ KLUB SYNTHESIA PARDUBICE, o. s.
ODBOR KČT 109209, KLUB ČSTV 3606108
Pernerova 1490, 530 02 Pardubice, tksp@seznam.cz, www.tksp.info

B R T N I C E

Autokarový zájezd v sobotu 4. 10. 2008

Nenáročný a pěkný výlet podzimní krajinou moravské části Českomoravské vysočiny, do malebného údolí říčky Brtnice a řeky Jihlavy. Tuto oblast jsme naposledy navštívili při autokarovém zájezdu „Jihlavské vrchy“ při 15. ročníku „Semináře cvičitelů“ ve dnech 20. - 22. 10. 1995 v Dolní Cerekvi (*pomineme-li velkou cyklistickou cestu Karla Mlynáře s Magdou K. a Martinem K. „Z Nového Údolí do Pardubic“ 23. 8. - 13. 9. 1997 = 2213 km přes Německo, Rakousko, Itálii a Švýcarsko*).

Mapa KČT 1:50 000 č. 79 „Jihlavsko“.

Zájezd je zařazen do kalendáře akcí 2008 oblasti KČT Pardubický kraj.
Ceny po zdražení dopravy: děti TKSP 50 Kč, dospělí členové 150 Kč, nečlenové 180 Kč.
Přihlášky možné ihned u Luboše Chládky, tel. 466 645 605, e-mail: lubchlad@seznam.cz

Odjezd v 7.00 od ZS v Pardubicích směr Chrudim, nástup možný na zastávkách MHD a busů. Asi 115 km přes Žďár n. S., Bohdalov a Velký Beranov, příjezd do Brtnice asi v 9.00.

Trasa A: Po **M** Brtnice - Rokštejn (8,5 km), dále po **Z** Přímělkov žst. (+2 km), po **Č** Dolní Smrčné - Bransouze (+4,5 km) a po **Ž** Brtnice (+6,5 km). **Celkem 21,5 km.**

Tato trasa začíná na brtnickém náměstí, zavede nás k modernějším bytovkám (zde pozor, značka je podchází), až okolo čističky vody konečně vcházíme do zalesněného údolí říčky Brtnice. Okolo Výrovky skály přes Doubkov (míjíme starý mlýn - dnes v rekonstrukci na soukromý rekreační objekt) přijdeme ke zřícenině dřívě mohutného hradu Rokštejn.

Po prohlídce zříceniny pokračujeme podél Brtnice okolo trampské osady, podcházíme železniční trať Jihlava - Brno a přicházíme do Přímělkova. Po mostě přes řeku Jihlavu přejdeme na její levý břeh a podél trampských a rekreačních chat procházíme širokým údolím přes Dolní Smrčné do Bransouz. Zde je první možnost občerstvení, další až v Brtnici. Trasu dokončíme lesním úsekem a v poslední části volnou krajinou s krásným výhledem na zámek v Brtnici.

Trasa B: Po **M** Brtnice - Rokštejn (8,5 km), po **Z** Panská Lhota (+1,5 km), po silnici (naučná stezka) do Dolního Smrčného (+2 km), dále po **Č** Bransouze (+2 km) a po **Ž** Brtnice (+6,5 km). **Celkem 20,5 km.** (Z Panské Lhoty možno pokračovat po **Z** 2 km na rozc. Malín a po **Ž** 2 km do Brtnice. Z Brtnice do Brtnice **celkem 14 km.**)

Až ke hradu Rokštejnu shodné s trasou **A**. Po prohlídce zříceniny se vrátíme cca 250 m zpět a přecházíme na cestu do Panské Lhoty. Zde opustíme značku a bez značení pokračujeme silničkou do Dolního Smrčného. Odtud shodné s trasou **A**.

Trasa C: Jako trasa **A** do Bransouz (15 km), dále po **Č** Číchov (+2,5 km) a po **M** Radonín - Brtnice (+10,5 km). **Celkem 28 km.**

Trasa pro nedochozené!!! Až do Bransouz je shodná s trasou **A**. Odtud pokračujeme stále po levém břehu Jihlavy do Číchova, dále přes rekreační středisko Jalovec, zříceninu Střeliště a Radonín do Brtnice.

Odjezd z Brtnice v 16.00, příjezd do Pardubic asi v 18.00.

Pěkné zážitky a slunečné počasí babího léta přeje

Vít Vavřina

Místopis

Brtnice: Leží v údolí říčky Brtnice. Název města odvozen od míst, kde stávaly včelíny (brtě). Až do třicetileté války byla Brtnice jedním z nejbohatších městeček na Jihlavsku, s kvetoucím obchodem a řemesly. V písemných pramenech poprvé zmiňována v r.1234, kdy král Václav I. daroval

trhovou obec Brtnici cisterciáckému klášteru v Předklášteří u Tišnova. O šest let později ji však výměnou získal zpět. Od r. 1410 se Brtnice stává majetkem významného rodu pánů Brtnických z Valdštejna. Pod jejich zlatomodrým znakem se lvy městečko vzkvétalo plná dvě století. Nad městečkem byl vybudován mohutný opevněný hrad, který při pozdějších přestavbách zcela zanikl. Poprvé byl hrad přestavěn ve druhé polovině 16. stol. zásluhou Hynka Brtnického z Valdštejna, který byl hejtmánem moravského markrabství. Autorem přestavby byl italský architekt Baltazar Maggi de Ronio. Tehdy byly zámku vtisknuty přibližně dnešní rysy. Kolem r. 1588 vyrostl v sousedství zámeckého areálu kostel. Po r. 1623 byla česká šlechta vystřídána italským rodem z Collalto et San Salvatore, který držel brtnické panství až do r. 1945. Za nových majitelů provedl významný architekt Giovanni Batista Pieroni (mj. poradce Albrechta z Valdštejna, vedl stavbu jeho paláce v Praze) přestavbu interiéru kostela a vybudoval přilehlý klášter. Z collaltovského období se zachovalo původní rozložení městečka. Kolem náměstí se dochovala řada renesančních a barokních domů, nejvýraznější průčelí má radnice z konce 16. stol. Unikátní jsou dva mostky přes Brtničku se sochařskou výzdobou od Davida Lipparta z 18. stol. V Brtnici se narodil světově proslulý architekt Josef Hoffmann (1870 - 1956).

Brtnice - údolí: V romantickém kaňonovitém údolí meandrující říčky Brtnice je přírodní rezervace s nalezišti vzácných rostlin a živočichů. Z ohrožených druhů živočichů tu žije vřetenuška ligurosová, modrásek černoskvrnný, ouklejka pruhovaná, ještěrka živorodá, čolek horský a rosnička zelená. Výskyt vydry říční.

Bransouze: Historie obce začíná v r. 1234, tehdy jako Branechewess. Dnešní název se užívá od r. 1915. Zbytky tvrze zničené v 15. stol.

Dolní Smrčné: Náves s novogotickou kaplí Panny Marie z r. 1890 a dřevěnou vidlicovitou zvoničkou.

Přímělkov: Původně se zde nacházela dvě sídla nižší šlechty. Starší tvrz stála na ostrožně. Podle písemné zprávy z r. 1390 bylo sídlo již pusté. Zbytky valů a opevnění staré tvrze, která byla pomocnou součástí opevnění nedalekého Rokštejna. Druhé opevněné sídlo se nacházelo přímo ve vsi. Zmínka o něm je až z r. 1547.

Rokštejn: Málokterá naše hradní zřícenina působí tak monumentálním dojmem. Hrad, zvaný také Rukštejn, patří mezi nejstarší moravské hrady a stojí na nevysoké skalnaté kupě, ze tří stran obtočené říčkou Brtnicí. U jeho zrodu stál po r. 1270 Rutho (Hrut) z vladyckého rodu Střížovců, který nové sídlo nazval po sobě - tedy Ruthenstein. Hrad měl tehdy velmi skromné rozměry - jádrem byla štíhlá hranolovitá věž na nejvyšším místě skály, sloužící k obraně i bydlení, kterou doplňovaly dva dřevěné hospodářské objekty a cisterna. Kolem r. 1359 koupil rokštejnské panství moravský markrabě Jan Jindřich, bratr Karla IV., a dal hrad honosně přebudovat. Z původních staveb zůstala jen věž, vše ostatní bylo zbořeno. Při věži vyrostl velký třípodlažní palác s domácí kaplí, tvořící jádro horního hradu, obklopeného hradbou a doplněného o věžovitou vstupní bránu na východní straně. Na bývalém předhradí vznikl dolní hrad, ze tří stran obklopující jádro, se dvěma branami a dolním palácem, v jehož suterénu byly konírny. Koncem 14. stol. koupili Rokštejn páni z Valdštejna. Sídlo pak bylo rozděleno na dvojhrad, protože tu bydleli dva majitelé - Jindřich z Valdštejna se svou sestrou a jejím manželem Zikmundem z Křižanova. Oba pánové využili zmatků za bojů mezi markrabaty Joštem a Prokopem a dali se na loupežnickou dráhu. Se svými zdivočelými rotami přepadali, plenili a drancovali okolní hrady, města a vsi. Zmocnili se tak například města Jevíčka, zatímco jejich noční přepad Jihlavy skončil nezdarem. Za husitských válek se Valdštejnové přidali ke kalichu a stali se vážným nebezpečím pro blízkou Jihlavu. Jihlavské vojsko pak Rokštejn oblehlo a donutilo posádku odejít. Poškozený hrad pak byl jen provizorně opraven a po polovině 15. stol. opuštěn.

Panská Lhota: Ves, připomínaná již ve 13. stol. jako příslušenství hradu Rokštejna. Travnatá náves se dvěma rybníky, nad horním stojí kaple a na návrší nad ní barokní kostel s věží.

Střeliště: Zřícenina hradu z 13. stol., dnes pouze zbytky valů.

<p>Největší a neaktivnější odbor KČT v Pardubickém kraji sponzoruje</p>	 <p>ODBOROVÝ SVAZ ECHO ZO SYNTHESIA</p>		<p>Město Pardubice podporuje sport</p>	<p>Akce TKSP se uskutečňují za finanční podpory města</p>
<p style="text-align: center;">Děkujeme!</p>				